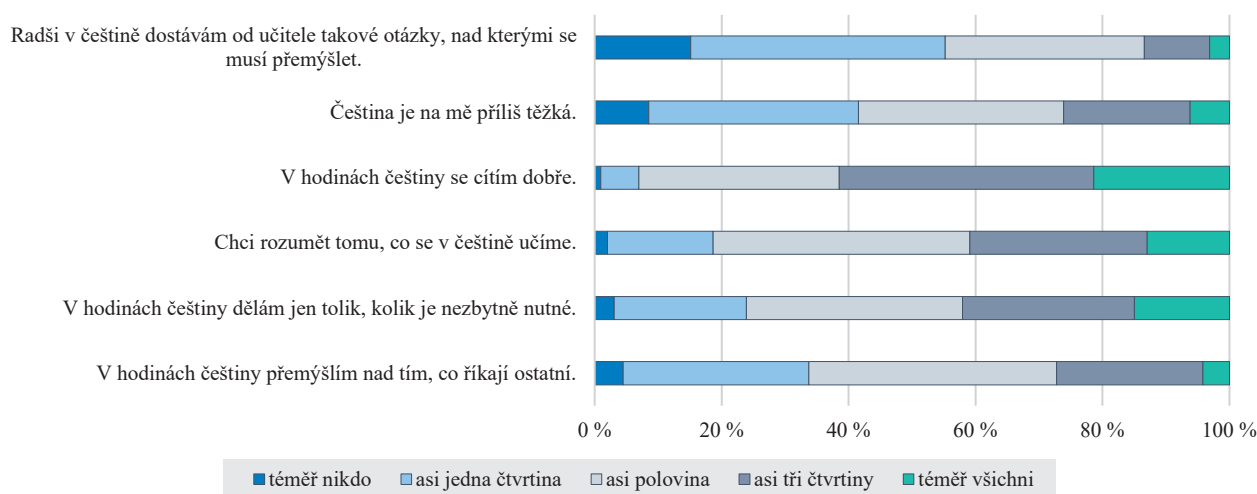

GRAF 6 | Pohled středoškolských učitelů českého jazyka a literatury na postoje svých žáků k výuce tohoto předmětu – podíl žáků, kteří by podle názoru učitele souhlasili s daným tvrzením (podíl odpovídajících učitelů v rámci tematické inspekční činnosti)

3.3 Průběh vzdělávání

Pro rozvoj čtenářské gramotnosti žáků je klíčová kvalita vzdělávacího procesu na školách. Tato podkapitola proto představuje zjištění týkající se vybraných aspektů průběhu vzdělávání, které úzce souvisejí s rozvojem čtenářské gramotnosti žáků.

3.3.1 Cíl výuky českého jazyka a literatury

Hodnocení pohledu středoškolských učitelů českého jazyka a literatury na nejdůležitější cíle výuky tohoto předmětu poskytují vstupní informace o významu čtenářské gramotnosti, které jsou do určité míry ambivalentní. Nejvyšší podíl učitelů (37 %), a častěji učitelů žáků maturitních oborů vzdělání jiných než gymnaziálních, označil za nejdůležitější cíl výuky českého jazyka a literatury na středních školách co nejlepší přípravu žáků k závěrečným zkouškám, což ovšem omezuje časový prostor, který je možné věnovat rozvoji čtenářských dovedností žáků k řešení běžných situací, pokud tyto nejsou předmětem zájmu maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury. Naopak další učitelé častěji uváděný cíl ukázat žákům význam dobrého ovládnutí českého jazyka v každodenním životě již má přímý vztah k vymezení konceptu čtenářské gramotnosti.¹⁸

3.3.2 Průběh vyučovací hodiny

Dovednost učitelů a žáků formulovat čtenářské cíle vyučovací hodiny tak, aby jim žáci správně porozuměli a zároveň byli schopni vyhodnotit, nakolik těchto cílů dosáhli, je důležitým aspektem kvality vyučovací hodiny, který však není plně sledován ani v hodinách českého jazyka a literatury (viz tabulka č. 2). Ještě méně častá byla praxe, kdy by žák sám plánoval své čtenářské cíle a vyhodnotil, do jaké míry jich dosáhl, případně uvedl, co mu k jejich dosažení pomohlo. Zde lze vnímat významné příležitosti pro posilování hlubšího porozumění žáků možnostem, které jsou spojeny s různými čtenářskými strategiemi. Tabulka č. 2 dále dokládá, že stanovování čtenářských cílů se neomezuje pouze na vyučovací hodiny českého jazyka a literatury a cizích jazyků, ale že čtenářské cíle jsou relevantní a byly zaznamenány také v dalších předmětech vyučovaných na středních školách, a to včetně matematiky a přírodovědných předmětů (v nich byly čtenářské cíle vyučovací hodiny stanoveny méně často). V tomto kontextu lze vnímat nejen výhody, ale také další příležitosti spojené s koordinovaným přístupem k rozvoji čtenářské gramotnosti napříč předměty.

¹⁸ Tento cíl výuky českého jazyka a literatury uvedlo 25 % učitelů.